

Comisia
Europeană

Drepturile dumneavoastră de securitate socială

în România

Informațiile conținute în prezentul ghid au fost compilate și actualizate în strânsă colaborare cu corespondenții naționali ai Sistemului de informare reciprocă privind protecția socială (MISSOC). Informații suplimentare privind rețeaua MISSOC sunt disponibile la adresa <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>.

Prezentul ghid oferă o descriere generală a mecanismelor de securitate socială din țările respective. Informații suplimentare pot fi obținute prin intermediul altor publicații MISSOC, toate acestea fiind disponibile la adresa menționată mai sus. De asemenea, puteți contacta autoritățile și instituțiile competente enumerate în anexa la prezentul ghid.

Nici Comisia Europeană și nici persoanele care acționează în numele Comisiei nu pot fi considerate răspunzătoare pentru modul de utilizare a informațiilor conținute în prezenta publicație.

Cuprins

Capitolul I: Introducere, organizare și finanțare.....	4
Introducere.....	4
Organizarea protecției sociale.....	4
Finanțare	5
Capitolul II: Asistență medicală.....	7
Când aveți dreptul la asistență medicală?	7
Ce se asigură?.....	7
Cum puteți beneficia de asistență medicală?	7
Capitolul III: Prestații de boală în numerar	8
Când aveți dreptul la prestații de boală în numerar?	8
Ce se asigură?.....	8
Cum puteți obține prestații de boală în numerar?.....	9
Capitolul IV: Prestații de maternitate și paternitate	10
Când aveți dreptul la prestații de maternitate sau paternitate?	10
Ce se asigură?.....	10
Cum puteți obține prestații de maternitate?	10
Capitolul V: Prestații de invaliditate.....	11
Când aveți dreptul la prestații de invaliditate?	11
Ce se asigură?.....	11
Cum puteți obține prestații de invaliditate?	13
Capitolul VI: Pensii și prestații pentru limită de vârstă	14
Când aveți dreptul la prestații pentru limită de vârstă?	14
Ce se asigură?.....	15
Cum puteți obține prestații pentru limită de vârstă?	16
Capitolul VII: Prestații de urmaș	17
Când aveți dreptul la prestații de urmaș?	17
Ce se asigură?.....	18
Cum puteți obține prestații de urmaș?	19
Capitolul VIII: Prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale.....	20
Când aveți dreptul la prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale?	20
Ce se asigură?.....	21
Cum puteți obține prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale?	22
Capitolul IX: Prestații familiale	23
Când aveți dreptul la prestații familiale?	23
Ce se asigură?.....	23
Cum puteți obține prestații familiale?	24
Capitolul X: Șomaj.....	25
Când aveți dreptul la prestații de șomaj?	25
Ce se asigură?.....	25
Cum puteți obține prestații de șomaj?	26
Capitolul XI: Resurse minime	27
Când aveți dreptul la prestații pentru resurse minime?	27
Ce se asigură?.....	27
Cum puteți obține prestațiile pentru resurse minime?.....	27
Capitolul XII: Îngrijire pe termen lung.....	28
Când aveți dreptul la îngrijire pe termen lung?	28
Ce se asigură?.....	28
Cum puteți beneficia de îngrijire pe termen lung?	29
Anexa: Adrese și site-uri utile	30

Capitolul I: Introducere, organizare și finanțare

Introducere

În România, protecția socială este asigurată de instituții publice aflate în strânsă cooperare cu instituții private.

Instituțiile publice de protecție socială coordonează diferite sisteme, atât la nivelul central, cât și la cel local al administrației.

La nivel administrativ central, ministerele, agențiile naționale sau casele naționale asigură protecția persoanelor în ceea ce privește drepturile lor de boală/sănătate, maternitate, invaliditate, limită de vârstă, urmaș, accidente de muncă și boli profesionale, familie/copii și șomaj.

La nivel administrativ local, primăriile și direcțiile generale județene pentru asistență socială și protecția copilului acoperă necesitățile persoanelor în conformitate cu principiile de solidaritate socială și incluziune socială.

Cele mai importante instituții private de protecție socială sunt societățile de pensii. Acestea sunt instituții noi, care au devenit operaționale destul de recent și sunt responsabile pentru acordarea de pensii de invaliditate, pentru limită de vârstă și de urmaș. Prestatorii privați de servicii sociale, pe de altă parte, acoperă în mare măsură necesitățile persoanelor în ceea ce privește îngrijirea pe termen lung.

Organizarea protecției sociale

Administrația publică centrală

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale implementează politicile și strategiile guvernamentale în domeniul muncii, familiei, egalității de șanse și protecției sociale.

Ministerul Sănătății elaborează politici, strategii și programe de acțiune în domeniul sănătății publice în conformitate cu programele guvernamentale. Acesta coordonează și verifică punerea în aplicare a politicilor, strategiilor și programelor din domeniul sănătății publice la nivel național, regional și local.

Ministerul Sănătății este responsabil de procesul de reformă în domeniul sănătății; acesta organizează, coordonează și ghidează activitățile pentru a asigura sănătatea populației și acționează pentru prevenirea și combaterea practicilor care dăunează sănătății.

Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor și Serviciul Român de Informații administrează și operează, prin intermediul caselor de pensii distincte, sistemul public de pensii și, în mod direct, regimurile de asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale, prestațiile de boală în numerar, prestațiile de maternitate/paternitate și prestațiile familiale, în ceea ce privește personalul din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale.

Casa Națională de Pensii Publice este o instituție publică autonomă. Aceasta administrează și operează sistemul public de pensii, precum și sistemul de asigurări împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă este o instituție publică autonomă, care administrează și operează sistemul de asigurare de șomaj.

Casa Națională de Asigurări de Sănătate este o instituție publică autonomă, care administrează și operează sistemul de asigurări de sănătate, coordonat de Ministerul Sănătății.

Administrația publică locală

Primăriile și direcțiile generale județene pentru asistență socială și protecția copilului sunt responsabile pentru asistența socială. Direcțiile generale județene pentru asistență socială și protecția copilului sunt subordonate consiliilor județene.

Organisme private

Casa de Asigurări a Avocaților administrează și operează sistemul unic, specific și autonom de pensii și alte prestații de asigurări sociale pentru avocați.

Societățile de pensii administrează fondurile de pensii din cadrul sistemului de fonduri privat de pensii (pilonul II) și din cadrul sistemelor voluntare de pensii (pilonul III).

Prestatorii privați de servicii sociale sunt organizați în centre private, precum centre de zi, centre cu cazare etc.

Finanțare

Protecția socială este finanțată din contribuții sociale, bugete locale și bugetul de stat.

Prestațiile familiale și asistența socială sunt finanțate din impozite. Celelalte ramuri sunt, în principal, finanțate din contribuții, după cum urmează.

Limită de vârstă, invaliditate și supraviețuitori

- *Angajat:*

Pilonul I: 10,50% (incluzând rata contribuției de 3,5% la pilonul II). Există un plafon care se aplică bazei de calcul, de cinci ori venitul mediu brut estimat, per sursă de venit.

Pilonul II: se scad 3,5% din rata contribuției la pilonul I. Rata contribuției la pilonul II este majorată cu 0,5% anual până când se atinge 6%. Există un plafon care se aplică bazei de calcul, de cinci ori venitul mediu brut estimat, per sursă de venit.

- *Angajator:*

Pilonul I: Rata contribuției variază în funcție de condițiile de muncă: 20,80% pentru condiții de muncă normale, 25,80% pentru condiții de muncă dificile și 30,80% pentru condiții de muncă speciale. Există un plafon care se aplică bazei de calcul, de cinci ori venitul mediu brut estimat, înmulțit cu numărul mediu de angajați.

Pilonul II: Nu există nicio cerință referitoare la contribuția angajatorului.

- *Persoană care desfășoară activități independente:*

Pilonul I: 31,30% (incluzând rata contribuției de 3,5% la pilonul II). Există un prag care se aplică bazei de calcul, de 35% din venitul mediu brut estimat, și un plafon, de cinci ori venitul mediu brut estimat.

Pilonul II: se scad 3,5% din rata contribuției la pilonul I. Rata contribuției la pilonul II este majorată cu 0,5% anual până când se atinge 6%. Există un prag care se aplică bazei de calcul, de 35% din venitul mediu brut estimat, și un plafon, de cinci ori venitul mediu brut estimat.

Boală și maternitate

- *Angajat:*

Rata contribuției pentru prestații în natură este de 5,5%. Nu există contribuție pentru prestații în numerar. Nu se aplică niciun plafon bazei de calcul.

- *Angajator:*

Rata contribuției este de 5,2% pentru prestații în natură și de 0,85% pentru prestații în numerar. În ceea ce privește contribuția pentru prestații în numerar, plafonul aplicat bazei de calcul este echivalent cu de 12 ori salariul brut minim pentru fiecare angajat.

- *Persoană care desfășoară activități independente:*

Rata contribuției este de 5,5% pentru prestații în natură și de 0,85% pentru prestații în numerar.

În ceea ce privește contribuția pentru prestații în natură, pragul aplicat bazei de calcul este salariul brut minim.

În ceea ce privește contribuția pentru prestații în numerar, plafonul aplicat bazei de calcul este echivalent cu de 12 ori salariul brut minim.

- *Pensionar:*

Rata contribuției pentru prestații în natură este de 5,5%. Nu există contribuție pentru prestații în numerar. Contribuția pentru prestații în natură nu poate reduce pensia la mai puțin de 740 RON (166 EUR).

Șomaj

- *Angajat:*

Rata contribuției este de 0,5%. Există un plafon care se aplică bazei de calcul, de cinci ori venitul mediu brut estimat, per sursă de venit.

- *Angajator:*

Rata contribuției este de 0,5%. Nu se aplică niciun plafon bazei de calcul.

- *Persoană care desfășoară activități independente:*

Asigurare voluntară. Rata contribuției este de 1%. Există un prag care se aplică bazei de calcul, echivalent cu salariul brut minim, și un plafon, de cinci ori venitul mediu brut estimat.

Accidente de muncă și boli profesionale

- *Angajat:*

Nu există nicio cerință referitoare la contribuția angajatului.

- *Angajator:*

Rata contribuției variază între 0,15% și 0,85% în funcție de clasele de risc. Nu se aplică niciun plafon bazei de calcul.

- *Persoană care desfășoară activități independente:*

Asigurare voluntară. Rata contribuției este de 1%.

Există un prag care se aplică bazei de calcul, de 35% din venitul mediu brut estimat, și un plafon, de cinci ori venitul mediu brut estimat.

Capitolul II: Asistență medicală

Când aveți dreptul la asistență medicală?

Toate persoanele care locuiesc legal în România, inclusiv persoanele străine cu domiciliul permanent în România, sunt afiliate la Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

Pentru a beneficia de asistență medicală, persoana asigurată și persoanele aflate în întreținerea acesteia trebuie să fi plătit contribuții timp de cel puțin 6 luni în decursul ultimelor 12 luni calendaristice. În caz de intervenție chirurgicală de urgență, tuberculoză, SIDA sau alte boli contagioase nu se aplică nicio condiție de calificare.

Asistența medicală este, de asemenea, asigurată studenților, persoanelor angajate în serviciul militar și deținuților.

Asigurarea voluntară este disponibilă și persoanelor cu reședință temporară și personalului diplomatic acreditat în România.

Ce se asigură?

Asigurarea de sănătate acoperă un pachet de servicii medicale de bază, care este actualizat periodic de Ministerul Sănătății (a se vedea http://www.ms.ro/documente/401_1079_Nota%20pachet%202.07.doc pentru lista acestor servicii). Pachetul de servicii medicale de bază este oferit gratuit, însă pacientul trebuie să achite costul medicamentelor (tratamentul ambulatoriu) și al serviciilor stomatologice și oftalmologice. Pentru anumite categorii de persoane (în principal pensionari) se asigură o listă de medicamente compensate.

Vă rugăm să rețineți că legislația relevantă este revizuită momentan.

Cum puteți beneficia de asistență medicală?

Serviciile medicale sunt asigurate direct de casele locale de asigurări de sănătate și includ asistență generală și de specialitate, tratament ambulatoriu, spitalizare, medicamente, aparate, reabilitare, asistență medicală preventivă, îngrijire în maternitate, transport și alte servicii.

Persoana asigurată trebuie să aleagă un medic de familie pentru servicii medicale generale.

Fiecare persoană asigurată face alegerea în mod individual pe baza unor criterii personale (apropierea de casă sau de locul de muncă, numărul mai mic de pacienți, gradul ridicat de profesionalism etc.). Specialiștii pot fi consultați direct la policlinicile locale numai pentru urgențe. Pentru toate celelalte cazuri de urgență, medicul de familie va elibera o trimitere la un medic specialist.

Capitolul III: Prestații de boală în numerar

Când aveți dreptul la prestații de boală în numerar?

Prestațiile de boală în numerar se acordă persoanelor salariate având reședința în România (angajați cu contract individual de muncă, funcționari publici, judecători, personal diplomatic și consular, anumiți funcționari din cadrul autorităților executive, legislative și judiciare, membri ai cooperativelor meșteșugărești, persoane care beneficiază de prestații de șomaj, persoane care desfășoară o activitate independentă).

Prestații de boală în numerar pentru incapacitate temporară de muncă
Aceste prestații sunt plătite pentru a înlocui un venit suspendat ca urmare a unei boli. Pentru a fi eligibilă, persoana asigurată trebuie să fi achitat contribuții cel puțin 6 luni în decursul ultimelor 12 luni calendaristice anterior momentului în care a survenit incapacitatea.

Nu se aplică nicio condiție de calificare pentru intervențiile chirurgicale de urgență și pentru cazurile de tuberculoză, SIDA sau alte boli contagioase. Asigurarea este creditată pentru anumite perioade, inclusiv perioadele în care se primesc prestații de asigurare socială, și pentru perioadele de studii universitare, serviciu militar sau detenție.

Prestație pentru prevenirea bolilor și reabilitare profesională

Această prestație este plătită persoanelor care participă la o reabilitare temporară prin plasarea într-un loc de muncă alternativ.

Alocație pentru îngrijirea copilului

Persoana asigurată are dreptul de a-și întrerupe activitatea și de a beneficia de indemnizații de boală în cazul în care copilul său (până la vârsta de 7 ani, sau până la vârsta de 18 ani în cazul în care copilul are un handicap) se îmbolnăvește.

Prestații medicale

Această prestație este plătită persoanelor care au achitat contribuții cel puțin o lună în decursul ultimelor 12 luni. Pentru anumite categorii de persoane care au reședința în România, nu se aplică nicio condiție de calificare pentru intervențiile chirurgicale de urgență și pentru cazurile de tuberculoză, SIDA sau alte boli contagioase.

Mecanismul actual de acordare a prestațiilor de boală este în curs de revizuire de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Se vor adopta condiții mai stricte în ceea ce privește dreptul la prestații temporare sau pensionare.

Ce se asigură?

Prestații de boală în numerar pentru incapacitate temporară de muncă

Prestațiile de boală în numerar pentru incapacitate temporară de muncă reprezintă 75% din veniturile medii lunare ale persoanei asigurate* (100% pentru intervenții chirurgicale de urgență, tuberculoză, SIDA și alte boli contagioase).

Persoana asigurată are dreptul la o indemnizație de boală pe întreaga durată a incapacității sale de muncă, timp de cel mult 183 de zile pe an pentru fiecare boală, putând fi extinsă în unele cazuri. În cazul tuberculozei și al altor boli specifice, indemnizația se plătește pentru un an, cu posibilitate de prelungire a perioadei cu încă 6 luni.

Dacă beneficiarul nu se însănătoșește după perioada în care are dreptul la prestații, medicul poate propune o pensionare temporară sau permanentă.

În unele cazuri doctorul poate propune reducerea programului de lucru; astfel, beneficiarul are dreptul la o indemnizație corespunzătoare. Dacă este necesară o reabilitare, persoana asigurată poate beneficia și de prestații pentru tratament balnear.

Prestație pentru prevenirea bolilor și reabilitare profesională

Prestația cuprinde reabilitarea temporară prin plasarea într-un loc de muncă alternativ și o prestație în numerar pentru a înlocui o parte din veniturile pierdute ca urmare a reducerii programului de lucru. Valoarea fiecărei prestații nu trebuie să depășească 25% din veniturile medii lunare ale persoanei asigurate* în cele 6 luni anterioare momentului în care a survenit incapacitatea. Prestațiile sunt plătite pentru maximum 90 de zile pe an. O prestație egală cu 75% din veniturile medii lunare ale persoanei asigurate în cele 6 luni anterioare momentului în care a survenit incapacitatea este acordată persoanelor aflate în carantină.

Alocație pentru îngrijirea copilului

Alocația este egală cu 85% din veniturile medii lunare ale persoanei asigurate în cele 6 luni anterioare solicitării. Prestația este plătită pentru cel mult 45 de zile într-un an calendaristic (poate fi extinsă sub rezerva unor condiții) pentru un copil mai mic de 7 ani sau mai mic de 18 ani, dacă acesta are un handicap.

Cum puteți obține prestații de boală în numerar?

Angajatul trebuie să informeze și să prezinte dovezi angajatorului în decurs de 5 zile lucrătoare de la momentul în care a survenit incapacitatea de muncă.

Angajatorul nu poate decide dacă un angajat este sau nu capabil de muncă, însă, în cazuri suspecte, angajatorul poate solicita o expertiză medicală pentru confirmarea incapacității. Filialele locale ale Casei Naționale de Asigurări de Sănătate (CNAS) pot iniția și controale cu privire la veridicitatea incapacității persoanei asigurate, chiar dacă aceasta deține un certificat medical care atestă boala.

* Veniturile medii lunare sunt egale cu veniturile medii din ultimele 6 luni anterioare momentului în care a survenit incapacitatea. Veniturile lunare maxime pentru calculul prestațiilor sunt egale cu salariul lunar minim brut pe economie înmulțit cu 12.

* Veniturile medii lunare sunt egale cu veniturile medii din ultimele 6 luni anterioare momentului în care a survenit incapacitatea. Veniturile lunare maxime pentru calculul prestațiilor sunt egale cu salariul lunar minim brut pe economie înmulțit cu 12.

Capitolul IV: Prestații de maternitate și paternitate

Când aveți dreptul la prestații de maternitate sau paternitate?

- În România, guvernul alocă: indemnizația de maternitate, acordată mamei.

Această indemnizație este acordată cetățenilor români cu domiciliul în țară și persoanelor străine care și-au pierdut cetățenia și care au reședința legală în România. În ambele cazuri, părintele trebuie să locuiască împreună cu copilul pentru care a solicitat indemnizația.

Indemnizație de maternitate

Pentru a avea dreptul la prestații de maternitate, persoana asigurată trebuie să fi achitat contribuții timp de cel puțin o lună în decursul ultimelor 12 luni.

Prestația pentru risc maternal se plătește unei lucrătoare însărcinate sau unei mame salariate pentru a-i proteja propria sănătate sau sănătatea copilului.

Ce se asigură?

Indemnizație de maternitate

Indemnizația de maternitate este acordată mamei asigurate pentru o perioadă de 120 de zile calendaristice (63 de zile înainte de naștere, respectiv 63 de zile după nașterea copilului). Începând cu luna ianuarie 2009, mama primește pentru întreaga perioadă 85% din salariul său lunar mediu din ultimele 6 luni, însă nu mai puțin de 600 RON (135 EUR) și nu mai mult de 4 000 RON (899 EUR) pe lună. Veniturile lunare maxime pentru calculul prestațiilor sunt egale cu salariul lunar minim brut pe economie înmulțit cu 12. Indemnizația se acordă chiar și în cazul nașterii unui copil mort. Indemnizația este plătită de la bugetul de asigurări sociale.

Prestația pentru risc maternal

Se plătește 75% din venitul lunar mediu al persoanei asigurate pentru o perioadă de până la 120 de zile.

Cum puteți obține prestații de maternitate?

Indemnizația de maternitate este plătită cu regularitate direct de către angajator.

Capitolul V: Prestații de invaliditate

Când aveți dreptul la prestații de invaliditate?

Pensii de invaliditate (pilonul I)

O persoană care este/ a fost asigurată în cadrul sistemului public de pensii (pilonul I) are dreptul la o pensie de invaliditate în cazul în care își pierde cel puțin jumătate din capacitatea de muncă în urma unui accident sau a unei boli (inclusiv accidente de muncă și boli profesionale).

În prezent, există trei categorii de invaliditate: categoria I corespunde incapacității de a efectua orice tip de muncă ce necesită o prezență permanentă, categoria II se referă la incapacitatea de a efectua orice tip de muncă ce nu necesită, însă, o prezență permanentă, iar categoria III implică pierderea a cel puțin 50% din capacitatea de muncă, persoana invalidă putând desfășura în continuare o activitate profesională.

Condiția privind stagiul de cotizare variază în funcție de vârsta persoanei la data emiterii deciziei medicale asupra capacității de muncă. Se renunță la această condiție dacă invaliditatea a rezultat în urma unui accident de muncă, a unei boli profesionale, a schizofreniei, neoplaziei, SIDA sau dacă survine în timpul îndeplinirii serviciului militar.

Nu există nicio condiție care să prevadă că persoana în cauză trebuie să fie asigurată la data la care a survenit invaliditatea.

La calcularea stagiului de cotizare, se ține seama de perioadele necontributive, cum ar fi perioadele în care ați beneficiat de pensie de invaliditate sau de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, perioadele în care ați frecventat cursuri universitare la zi cu condiția absolvirii studiilor etc.

Pensii de invaliditate (pilonul II)

Persoana afiliată la sistemul de fonduri de pensii administrate privat (pilonul II) are dreptul la o sumă forfetară dacă beneficiază de pensie de invaliditate de categoria I sau II din pilonul I și dacă invaliditatea este ireversibilă.

Aceste norme au caracter provizoriu. O lege privind organizarea și funcționarea sistemului de plăți de pensii private este în curs de elaborare.

Ce se asigură?

Pensii de invaliditate (pilonul I)

Pensia de invaliditate din pilonul I este calculată și plătită lunar în baza unui sistem de puncte.

Pensia este stabilită în funcție de durata stagiului de cotizare, de nivelul veniturilor și de categoria de invaliditate (toate sunt variabile, caracteristice fiecărei persoane), precum și de valoarea punctului de pensie (aceasta este constantă pentru toți pensionarii).

Scorul lunar este egal cu venitul brut lunar al persoanei împărțit la venitul brut mediu.

Scorul anual este egal cu suma scorurilor lunare în cursul unui an împărțită la doisprezece. Persoana este creditată cu scoruri anuale pentru perioadele necontributive.

De asemenea, aceasta este creditată cu scoruri anuale pentru un potențial stagiul de cotizare corespunzător categoriei de invaliditate. Potențialul stagiul de cotizare reprezintă diferența dintre stagiul de cotizare complet și stagiul de cotizare realizat până la data acordării pensiei de invaliditate de categoria I sau II. Acesta nu poate depăși stagiul de contribuție potențial realizabil de persoana respectivă de la data acordării pensiei de invaliditate de categoria I sau II până la vârsta de pensionare standard.

Scorul mediu anual este egal cu suma scorurilor anuale împărțită la stagiul de cotizare complet.

Cuantumul pensiei de invaliditate se calculează ca scorul mediu anual înmulțit cu valoarea punctului de pensie.

Începând cu 1 ianuarie 2013, valoarea punctului de pensie este ajustată anual cu 100% din rata inflației plus 50% din creșterea reală a venitului brut mediu din anul precedent. La 1 iulie 2012, valoarea punctului de pensie este de 732,80 RON (165 EUR).

Persoana evaluată cu categoria I de invaliditate are dreptul și la o indemnizație de însoțitor. Indemnizația pentru însoțitor este egală cu 80% din valoarea punctului de pensie.

Persoanele cu pensie de invaliditate de categoria III și persoanele cu pensie de invaliditate nevăzătoare pot cumula veniturile profesionale. Cu toate acestea, angajarea unei persoane cu pensie de invaliditate de categoria III nu poate depăși jumătate din programul de lucru complet pentru un anumit loc de muncă.

O persoană cu pensie de invaliditate, oricare ar fi categoria de invaliditate, poate realiza venituri profesionale din activitatea de consilier local sau județean.

La vârsta de pensionare standard, pensia de invaliditate se schimbă automat în pensie pentru limită de vârstă, iar beneficiarului pensiei de invaliditate I se acordă cuantumul cel mai avantajos. Indemnizația pentru însoțitor va fi plătită în continuare.

În cazul obținerii unui nou stagiul de cotizare, beneficiarul pensiei de invaliditate poate solicita recalcularea pensiei după ce a devenit beneficiar al pensiei pentru limită de vârstă.

În cazul în care o persoană cu pensie de invaliditate îndeplinește criteriile de eligibilitate pentru pensie de urmaș, aceasta are dreptul de a opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

Pensia de invaliditate minus deducerile legale se supune impozitării pe venit.

Pensii de invaliditate (pilonul II)

Suma forfetară calculată și plătită din pilonul II este egală cu bunurile personale nete cumulate în contul individual deschis la fondul de pensii de către persoana afiliată.

Persoanei afiliate i se garantează cuantumul contribuțiilor plătite minus penalizările de transfer și taxele legale.

Cum puteți obține prestații de invaliditate?

Pensii de invaliditate (pilonul I)

Un solicitant trebuie să depună cererea de pensie de invaliditate la casa județeană de pensii competentă. Casele județene de pensii sunt subordonate Casei Naționale de Pensii Publice. Personalul din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale solicită pensia de invaliditate de la casa de pensii de resort.

Categoria de invaliditate este apoi evaluată și certificată de un medic expert al asigurărilor sociale din cadrul aceleiași case județene de pensii sau de comisiile de expertiză medico-militară care deservește spitalele militare. Se realizează o revizuire periodică pentru a analiza evoluția stării de sănătate a persoanei care beneficiază de pensie și necesitatea modificării categoriei de invaliditate. În funcție de tipul de afecțiune, examinarea are loc o dată la intervale de unu până la trei ani, până când persoana care beneficiază de pensie împlinește vârsta standard de pensionare. Persoanele care beneficiază de pensie pentru invaliditate ireversibilă și cele care beneficiază de pensie de invaliditate care au cu până la cinci ani sub vârsta standard de pensionare și care realizează stagiul de cotizare complet sunt scutite de la efectuarea examinării periodice. Vă rugăm să aveți în vedere că revizuirea este posibilă și la cerere, în cazul în care starea de sănătate se ameliorează sau se agravează.

Indemnizația pentru însoțitor poate fi obținută în același mod ca pensia de invaliditate.

Pensia de invaliditate se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Pensii de invaliditate (pilonul II)

Solicitantul trebuie să depună cererea pentru suma forfetară la societatea de pensii care administrează fondul de pensii unde a deschis un cont individual.

Suma forfetară se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Capitolul VI: Pensii și prestații pentru limită de vârstă

Când aveți dreptul la prestații pentru limită de vârstă?

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul I)

O persoană care este/era asigurată în cadrul sistemului public de pensii (pilonul I) are dreptul la o pensie pentru limită de vârstă în cazul în care îndeplinește condițiile atât în ceea ce privește vârsta standard de pensionare, cât și stagiul minim de cotizare.

Se păstrează o diferență între vârstele standard de pensionare pentru bărbați și pentru femei: bărbați – 64 de ani și 4 luni la 1 iulie 2012, crescând la 65 de ani la 1 ianuarie 2015 și femei – 59 de ani și 4 luni la 1 iulie 2012, crescând la 63 de ani la 1 ianuarie 2030.

Cu toate acestea, bărbații și femeile au același stagiul minim de cotizare de 13 ani și 2 luni la 1 iulie 2012, care va crește la 15 ani la 1 ianuarie 2015.

La calcularea stagiului de cotizare, se ține seama de perioadele necontributive, cum ar fi perioadele în care ați beneficiat de pensii de invaliditate sau de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, perioadele în care ați frecventat cursuri universitare la zi cu condiția absolvirii studiilor etc.

Persoana are dreptul la o pensie pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare în cazul în care îndeplinește cele două condiții privind vârsta standard de pensionare și stagiul complet de cotizare.

Se păstrează o diferență și între stagiile complete de cotizare pentru bărbați și pentru femei: bărbați – 33 de ani și 8 luni la 1 iulie 2012, crescând la 35 de ani la 1 ianuarie 2015 și femei – 28 de ani și 8 luni la 1 iulie 2012, crescând la 35 de ani la 1 ianuarie 2030.

Condiții speciale se aplică pentru categorii speciale de persoane, cum ar fi:

- persoane care au plătit contribuții în condiții speciale sau dificile de muncă;
- persoane cu un handicap anterior obținerii statutului de asigurat;
- persoane persecutate din motive politice de regimul aflat la putere după 6 martie 1945, deportate în străinătate sau luate prizonieri de război.

În cazul îndeplinirii acestor condiții speciale, persoana are dreptul la o pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstelor standard de pensionare.

O persoană care depășește stagiul complet de cotizare cu minimum 8 ani are dreptul la pensie anticipată cu până la 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare.

Persoana care depășește stagiul complet de cotizare cu maximum 8 ani are dreptul la pensie anticipată parțială, de asemenea, cu până la 5 ani înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare.

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul II)

Persoana afiliată la sistemul de fonduri de pensii administrate privat (pilonul II) are dreptul la o sumă forfetară dacă beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă în cadrul pilonului I.

Aceste norme au caracter provizoriu. O lege privind organizarea și funcționarea sistemului de plăți de pensii private este în curs de elaborare.

Ce se asigură?

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul I)

Pensia pentru limită de vârstă din pilonul I este calculată și plătită lunar în baza unui sistem de puncte.

Aceasta este stabilită în funcție de durata stagiului de cotizare și de nivelul veniturilor (toate sunt variabile, caracteristice fiecărei persoane), precum și de valoarea punctului de pensie (aceasta este constantă pentru toți pensionarii).

Scorul lunar este egal cu venitul brut lunar al persoanei împărțit la venitul brut mediu.

Scorul anual este egal cu suma scorurilor lunare obținute în cursul unui an împărțită la doisprezece. Persoana este creditată cu scoruri anuale pentru perioadele necontributive.

Scorul mediu anual este egal cu suma scorurilor anuale împărțită la stagiul de cotizare complet.

Cuquantumul pensiei pentru limită de vârstă se calculează ca scorul mediu anual înmulțit cu valoarea punctului de pensie.

Pensia pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, pensia anticipată și pensia anticipată parțială sunt calculate în același fel ca pensia pentru limită de vârstă. Cu toate acestea, perioadele necontributive nu sunt luate în considerare pentru calculul pensiei anticipate și al pensiei anticipate parțiale. În cazul pensiilor anticipate parțiale, cuquantumul este redus în funcție de numărul de luni de anticipare.

Persoanele care beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă și cele care beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare pot cumula câștigurile profesionale.

Persoanele care beneficiază de o pensie anticipată și cele care beneficiază de o pensie anticipată parțială nu pot cumula veniturile profesionale, cu excepția celor realizate în calitate de consilier local sau județean.

Pensionarul poate solicita recalcularea pensiei ori de câte ori realizează un nou stagiul de cotizare.

Începând cu 1 ianuarie 2013, valoarea punctului de pensie este ajustată anual cu 100% din rata inflației plus 50% din creșterea reală a veniturului brut mediu din anul

precedent. La 1 iulie 2012, valoarea punctului de pensie este de 732,80 RON (165 EUR).

Pensia pentru limită de vârstă, pensia pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, pensia anticipată și pensia anticipată parțială minus deducerile legale se supun impozitării pe venit.

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul II)

Suma forfetară calculată și plătită din pilonul II este egală cu bunurile personale nete cumulate în contul individual deschis la fondul de pensii de către persoana afiliată.

Persoanei afiliate i se garantează cuantumul contribuțiilor plătite minus penalizările de transfer și taxele legale.

Cum puteți obține prestații pentru limită de vârstă?

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul I)

Pensia pentru limită de vârstă trebuie solicitată la casa județeană de pensii competentă. Casele județene de pensii sunt subordonate Casei Naționale de Pensii Publice. Personalul din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale solicită pensia pentru limită de vârstă de la casa de pensii de resort.

Pensia pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, pensia anticipată și pensia anticipată parțială sunt obținute în același mod ca pensia pentru limită de vârstă.

Pensia pentru limită de vârstă se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Pensii pentru limită de vârstă (pilonul II)

Trebuie să depuneți cererea pentru suma forfetară la societatea de pensii care administrează fondul de pensii unde ați deschis un cont individual.

Suma forfetară se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Capitolul VII: Prestații de urmaș

Când aveți dreptul la prestații de urmaș?

Pensii de urmaș (pilonul I)

O persoană are dreptul la pensie de urmaș dacă este soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare sau copilul persoanei decedate, iar aceasta din urmă a fost, la data decesului, un pensionar sau o persoană eligibilă pentru pensie în sistemul public de pensii (pilonul I).

Pentru a avea dreptul la pensie de urmaș, soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare trebuie să fi împlinit vârsta de pensionare și trebuie să fi fost căsători(ă) cu decedatul de cel puțin zece ani.

Indiferent de vârstă, soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare are dreptul la pensie de urmaș dacă este afectat(ă) de invaliditate de categoria I sau II, cu condiția ca mariajul să fi durat cel puțin un an.

Soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare, indiferent de vârstă, are, de asemenea, dreptul la pensie de urmaș dacă are un nivel de venit mai mic de 35% din venitul brut mediu estimat și crește un copil cu vârsta până la 7 ani. Dacă decesul a survenit în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare are dreptul la pensie de urmaș dacă venitul acestuia/acesteia este mai mic de 35% din venitul brut mediu estimat.

Copilul persoanei decedate beneficiază de o pensie de urmaș dacă este în vârstă de cel mult 16 ani (sau vârsta maximă de absolvire a studiilor, însă fără a depăși vârsta de 26 de ani) sau dacă are o invaliditate de orice categorie, iar invaliditatea a survenit anterior limitelor de vârstă susmenționate.

Durata pensiei de urmaș este diferită, putând fi permanentă sau temporară, în funcție de condițiile îndeplinite.

Pensii de urmaș (pilonul II)

Un beneficiar care este supraviețuitorul unei persoane afiliate la sistemul de fonduri de pensii administrate privat (pilonul II) are dreptul la o sumă forfetară dacă nu este afiliat el însuși la pilonul II.

Beneficiarul are dreptul de a cumula bunurile personale într-un singur cont individual dacă este, în plus, afiliat la pilonul II.

Unui beneficiar nu i se poate acorda o pensie (pentru limită de vârstă sau de invaliditate) înainte de decesul persoanei afiliate.

Aceste norme au caracter provizoriu. O lege privind organizarea și funcționarea sistemului de plăți de pensii private este în curs de elaborare.

Ajutorul de deces (pilonul I)

În cazul decesului unei persoane asigurate sau al unui pensionar asigurat, orice persoană care achită cheltuielile de înmormântare pentru persoana decedată are dreptul la un ajutor de deces.

Pe de altă parte, o persoană asigurată sau un pensionar asigurat are dreptul la un ajutor de deces în cazul decesului unui membru al familiei aflat în întreținere care nu este asigurat.

Ce se asigură?

Pensii de urmaș (pilonul I)

Pensia de urmaș este calculată și plătită lunar ca procent din pensia pentru limită de vârstă sau din pensia pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare sau plătită persoanei decedate.

Cu toate acestea, dacă persoana decedată a beneficiat de o pensie de invaliditate, de o pensie anticipată sau de o pensie anticipată parțială sau a fost eligibilă pentru vreuna dintre acestea, cuantumul pensiei de urmaș este calculat ca procent din pensia de invaliditate de categoria I.

Procentajul variază în funcție de numărul de supraviețuitori eligibili: 50% pentru un supraviețuitor, 75% pentru doi supraviețuitori și 100% pentru trei sau mai mulți supraviețuitori.

Pentru copiii orfani de ambii părinți, pensia de urmaș se calculează pentru fiecare părinte și apoi se adună.

Dacă îndeplinește criteriile de eligibilitate pentru un alt tip de pensie, soțul/soția supraviețuitor/supraviețuitoare pensionar(ă) poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

Începând cu 1 ianuarie 2013, valoarea punctului de pensie este ajustată anual cu 100% din rata inflației plus 50% din creșterea reală a venitului brut mediu din anul precedent. La 1 iulie 2012, valoarea punctului de pensie este de 732,80 RON (165 EUR).

Pensia de urmaș minus deducerile legale se supune impozitării pe venit.

Pensii de urmaș (pilonul II)

Suma forfetară calculată și plătită din pilonul II este egală cu partea moștenită din activele nete cumulate în contul individual deschis la fondul de pensii de către persoana afiliată decedată.

Aceeași parte moștenită este transferată din contul individual al persoanei afiliate decedate în contul individual al beneficiarului când acesta cumulează bunurile personale.

Beneficiarului i se garantează partea moștenită din cuantumul total al contribuțiilor plătite minus penalizările de transfer și taxele legale.

Ajutorul de deces (pilonul I)

Parlamentul stabilește anual cuantumul ajutorului de deces. Cuantumul acordat în cazul decesului unei persoane asigurate sau al unui pensionar asigurat nu poate fi mai mic decât venitul mediu brut estimat, iar cuantumul acordat în cazul decesului unui membru al familiei aflat în întreținere și care nu este asigurat nu poate fi mai mic de 50% din cuantumul menționat mai sus.

Cum puteți obține prestații de urmaș?

Pensii de urmaș (pilonul I)

Pensia de urmaș trebuie solicitată la casa județeană de pensii competentă. Casele județene de pensii sunt subordonate Casei Naționale de Pensii Publice. Personalul din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale solicită pensia de urmaș de la casa de pensii de resort.

Pensia de urmaș se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Pensii de urmaș (pilonul II)

Pentru a beneficia de suma forfetară sau pentru a cumula activele personale, trebuie să vă revendicați drepturile la societatea de pensii care administrează fondul de pensii unde ați deschis un cont individual.

Suma forfetară se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Ajutorul de deces (pilonul I)

Trebuie să solicitați ajutorul de deces de la casa județeană de pensii competentă, de la casa de pensii de resort, de la agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă sau de la angajator, în funcție de statutul persoanei decedate. Casele județene de pensii sunt subordonate Casei Naționale de Pensii Publice. Agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă sunt subordonate Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Ajutorul de deces este plătit direct persoanei îndreptățite de una dintre instituțiile menționate mai sus.

Capitolul VIII: Prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale

Când aveți dreptul la prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale?

O persoană asigurată în cadrul sistemului de asigurări împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale are dreptul la prestații pe termen scurt atunci când suferă un accident de muncă sau de o boală profesională.

De menționat faptul că prestațiile pe termen lung, cum ar fi [pensia de invaliditate](#), dacă invaliditatea rezultă în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, sau [pensia de urmaș](#), în cazul în care cauza decesului persoanei ține de același eveniment neprevăzut, sunt asigurate de sistemul public de pensii.

Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă

O persoană asigurată în cadrul sistemului de asigurări împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale are dreptul la o indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă dacă incapacitatea temporară de muncă este rezultatul unui accident de muncă sau al unei boli profesionale. Nu există nicio condiție privind stagiul de cotizare.

Durata indemnizației este de 180 de zile într-o perioadă de un an și poate fi extinsă până la 270 de zile.

Indemnizații pentru schimbarea temporară a locului de muncă și pentru reducerea timpului de lucru

Persoana asigurată în cadrul sistemului de asigurări împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale are dreptul la o indemnizație pentru schimbarea temporară a locului de muncă dacă, în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, aceasta nu își mai poate desfășura activitatea la locul de muncă și îl schimbă temporar.

Condiția impusă persoanei asigurate este ca venitul lor brut lunar la noul loc de muncă să fie mai mic decât venitul mediu brut lunar realizat în ultimele șase luni anterioare evenimentului neprevăzut.

Persoana asigurată în cadrul sistemului de asigurări împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale are dreptul la o indemnizație pentru reducerea timpului de lucru cu o pătrime din durata normală dacă aceasta nu poate lucra cu normă întreagă ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

Durata oricărei indemnizații este de 90 de zile într-o perioadă de un an.

Prestații medicale acordate lucrătorilor

[Consultați secțiunea despre asistență medicală.](#)

Prestații de invaliditate permanentă

Consultați secțiunea despre prestațiile de invaliditate.

Prestații de urmaș și ajutor de deces

Consultați secțiunea despre prestațiile de urmaș.

Ce se asigură?

Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă este calculată și plătită lunar, reprezentând 80% (100% în cazul urgențelor medicale/chirurgicale) din venitul mediu brut lunar al persoanei în ultimele șase luni anterioare evenimentului neprevăzut (sau în timpul unei perioade mai scurte de șase luni).

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă minus deducerile legale se supune impozitării pe venit.

Indemnizații pentru schimbarea temporară a locului de muncă și pentru reducerea timpului de lucru

Indemnizația pentru schimbarea temporară a locului de muncă este calculată și plătită lunar ca diferență între venitul mediu brut lunar al persoanei în ultimele șase luni anterioare evenimentului neprevăzut (sau în timpul unei perioade mai scurte de șase luni) la fostul loc de muncă și venitul brut lunar realizat la noul loc de muncă.

Indemnizația pentru reducerea timpului de lucru cu o pătrime din durata normală este calculată și plătită lunar ca diferență între venitul mediu brut lunar al persoanei în ultimele șase luni anterioare evenimentului neprevăzut (sau în timpul unei perioade mai scurte de șase luni) lucrând cu normă întreagă și venitul brut lunar realizat lucrând cu fracțiune de normă.

În ambele cazuri, diferența reprezentând indemnizația nu poate depăși 25% din venitul mediu brut lunar susmenționat.

Prestații medicale acordate lucrătorilor

Consultați secțiunea despre asistență medicală.

Prestații de invaliditate permanentă

Consultați secțiunea despre prestațiile de invaliditate.

Prestații de urmaș și ajutor de deces

Consultați secțiunea despre prestațiile de urmaș.

Cum puteți obține prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale?

Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă

Solicitantul poate depune o cerere privind indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă la angajatorul său, dacă este afiliat la regimul obligatoriu (de exemplu, un angajat), sau la casa județeană de pensii competentă dacă este afiliat la regimul voluntar (de exemplu, o persoană care desfășoară activități independente).

Indemnizații pentru schimbarea temporară a locului de muncă și pentru reducerea timpului de lucru

Atât indemnizația pentru schimbarea temporară a locului de muncă, cât și indemnizația pentru reducerea timpului de lucru cu o pătrime din durata normală trebuie solicitate de la angajator.

Prestații medicale acordate lucrătorilor

Consultați secțiunea despre asistență medicală.

Prestații de invaliditate permanentă

Consultați secțiunea despre prestațiile de invaliditate.

Prestații de urmaș și ajutor de deces

Consultați secțiunea despre prestațiile de urmaș.

Capitolul IX: Prestații familiale

Când aveți dreptul la prestații familiale?

Prestații pentru copii

Un copil în vârstă de cel mult 18 ani (sau vârsta absolvirii învățământului secundar sau postsecundar), care locuiește împreună cu părinții săi și care are domiciliul sau reședința în România, are dreptul la o alocație de stat pentru copii.

O familie formată din doi părinți sau o familie monoparentală cu copii sub vârsta de 18 ani (sau de vârsta absolvirii liceului sau facultății) are dreptul la o alocație pentru susținerea familiei dacă:

- familia locuiește împreună cu copilul aflat în întreținerea sa;
- obține un venit net pe membru de familie inferior unui anumit prag;
- copilul este înscris la o formă de învățământ fără întrerupere și fără a primi o notă mai mică de opt la purtare din cauza absențelor nemotivate de la școală, în cazul în care este de vârstă școlară;
- obligațiile fiscale datorate bugetelor locale sunt îndeplinite.

Prestații pentru creșterea copilului

Orice părinte care are domiciliul sau reședința în România are dreptul la o indemnizație pentru creșterea copilului, limitată la trei nașteri, dacă locuiește împreună cu copilul aflat în întreținerea sa, își ia concediu pentru creșterea copilului, realizează o perioadă de 12 luni de venit impozabil anterior nașterii, iar obligațiile fiscale datorate bugetelor locale sunt îndeplinite.

Beneficiarul are dreptul să opteze între:

concediu pentru creșterea copilului și indemnizație pentru copil până la vârsta de un an;
concediu pentru creșterea copilului și indemnizație pentru copil până la vârsta de doi ani.

Ce se asigură?

Prestații pentru copii

Alocația de stat pentru copii variază în funcție de indicatorul social de referință și de vârsta copilului: există un quantum pentru copiii cu vârsta de cel mult 2 ani (sau de 3 trei ani în cazul copiilor cu un handicap), și alt quantum pentru copiii cu vârsta de 2 ani și peste. Cu toate acestea, în cazul copiilor cu un handicap, cu vârsta de trei ani și peste, quantumul este mărit cu 100%.
Quantumurile se plătesc lunar.

Alocația pentru susținerea familiei variază în funcție indicatorul social de referință, de de numărul de copii ai familiei și de pragurile de venit per membru de familie.
Quantumurile se plătesc lunar.

Cuantumurile alocației de stat pentru copii și alocației pentru susținerea familiei (incluzând pragurile de venit) sunt ajustate de guvern.

Alocațiile nu se supun impozitării pe venit.

Prestații pentru creșterea copilului

Indemnizația pentru creșterea copilului este calculată și plătită lunar, reprezentând 75% din venitul net mediu realizat de părinte în decursul ultimelor 12 luni dinaintea evenimentului, fiind prevăzută cu un prag și un plafon, corelate cu indicatorul social de referință.

În cazul unei sarcini multiple, indemnizația pentru creșterea copilului este majorată cu 1,2* RSI pentru fiecare copil, începând cu al doilea copil născut.

Cuantumul indicatorului social de referință este ajustat prin hotărâre de guvern.

Indemnizația pentru creșterea copilului nu se supune impozitării pe venit.

Cum puteți obține prestații familiale?

Prestații pentru copii

În calitate de părinte care acționează în numele copilului, trebuie să solicitați alocația de stat pentru copii la primăria competentă.

În calitate de părinte care acționează în numele familiei sau în calitate de părinte singur, trebuie să vă adresați aceleiași instituții pentru alocația pentru susținerea familiei.

Alocațiile se plătesc lunar la oficiul poștal sau la bancă.

Prestații pentru creșterea copilului

Trebuie să solicitați indemnizația pentru creșterea copilului la primăria competentă.

Indemnizația pentru creșterea copilului se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Capitolul X: Șomaj

Când aveți dreptul la prestații de șomaj?

Indemnizații de șomaj

Șomerul înregistrat este persoana care îndeplinește următoarele condiții:

- are domiciliul sau reședința în România,
- nu are un loc de muncă și nu are un venit realizat dintr-o activitate independentă (sau are un venit realizat dintr-o activitate independentă mai mic decât un indicator social de referință),
- are vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta de calificare pentru pensia pentru limită de vârstă,
- are capacitate de muncă,
- disponibilitate pentru recrutare,
- se află în căutarea unui loc de muncă și
- este înregistrat la o agenție județeană pentru ocuparea forței de muncă.

Șomerul înregistrat care a devenit în mod involuntar șomer trebuie să solicite prestația în decurs de 12 luni și trebuie să fi realizat un stagiul de cotizare de 12 luni în cursul ultimilor 24 de luni anterioare datei de depunere a cererii pentru a avea dreptul la o indemnizație de șomaj în cadrul sistemului de asigurări pentru șomaj.

Cu toate acestea, nu există nicio condiție privind stagiul de cotizare pentru absolvenții care nu găsesc un loc de muncă în intervalul de 60 de zile după absolvire.

Durata indemnizației de șomaj variază în funcție de durata stagiului de cotizare: 6 luni pentru un stagiul de cotizare cuprins între un an și cinci ani, 9 luni pentru un stagiul de cotizare cuprins între cinci și zece ani și 12 luni pentru un stagiul de cotizare de cel puțin 10 ani.

Pentru absolvenți, această perioadă este de 6 luni.

Ce se asigură?

Indemnizația de șomaj este stabilită în funcție de indicatorul social de referință, de nivelul veniturilor și de durata stagiului de cotizare.

Indemnizația de șomaj este calculată și plătită lunar ca procent din indicatorul social de referință:

- 75% pentru un stagiul de cotizare de cel puțin un an;
- 50% pentru absolvenți.

Pentru un stagiul de cotizare de cel puțin trei ani, la suma de bază se adaugă un alt procent din venitul mediu brut obținut în ultimele 12 luni ale stagiului de cotizare:

- 3% pentru un stagiul de cotizare cuprins între 3 și 5 ani;
- 5% pentru un stagiul de cotizare cuprins între 5 și 10 ani;

- 7% pentru un stagiu de cotizare cuprins între 10 și 20 de ani;
- 10% pentru un stagiu de cotizare de cel puțin 20 de ani.

Indemnizația de șomaj nu se supune impozitării pe venit.

Cum puteți obține prestații de șomaj?

Trebuie să solicitați indemnizația de șomaj la agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă competentă. Agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă sunt subordonate Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Indemnizația de șomaj se plătește la oficiul poștal sau la bancă.

Capitolul XI: Resurse minime

Când aveți dreptul la prestații pentru resurse minime?

O persoană sau o familie cu domiciliul sau reședința în România are dreptul să beneficieze de ajutor social:

- dacă venitul său net lunar este mai mic decât venitul minim garantat și
- dacă bunurile sale imobiliare și mobile sunt excluse de pe lista bunurilor care nu sunt considerate de strictă necesitate și, respectiv, sunt incluse pe lista bunurilor de strictă necesitate pentru nevoile familiale.

Persoanele trebuie să aibă vârsta de cel puțin 18 ani.

Ajutorul social este acordat până când beneficiarul nu mai îndeplinește criteriile de eligibilitate sau obligațiile ulterioare.

Ce se asigură?

Ajutorul social este calculat și plătit lunar ca diferență între venitul minim garantat și venitul net lunar.

Cuantumul venitului minim garantat diferă în funcție de numărul de membri ai familiei și de indicatorul social de referință.

Pentru a fi luat în considerare în scopul calculării venitului minim garantat, persoana sau membrul familiei trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să aibă vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta standard de pensionare, să nu frecventeze o formă de învățământ la zi și să nu lucreze, însă să fie apt de muncă, să se înregistreze la agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă și să nu refuze nici participarea la vreun program de formare profesională, nici vreo ofertă de muncă.

Cuantumul indicatorului social de referință este ajustat prin hotărâre de guvern.

Ajutorul social nu se supune impozitării pe venit.

Cum puteți obține prestațiile pentru resurse minime?

Ajutor social

O persoană – acționând independent sau în numele familiei sale – trebuie să solicite ajutorul social la primăria competentă.

Ajutorul social este plătit în numerar la oficiul poștal sau la bancă.

Capitolul XII: Îngrijire pe termen lung

Când aveți dreptul la îngrijire pe termen lung?

Îngrijirea pe termen lung nu este inclusă într-un regim specific, ci în diferite regimuri care acoperă invaliditatea, limita de vârstă și accidentele de muncă. Prin urmare, principalii beneficiari sunt persoane cu handicap și persoane în vârstă, serviciile asigurate fiind adaptate la nevoile individuale ale persoanei.

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane cu handicap

Persoanele cu handicap, respectiv, persoanele pentru care mediul social, nepotrivit pentru afecțiunile lor fizice, senzoriale, psihologice sau mintale, obstrucționează sau limitează accesul acestora în societate pe baza egalității de șanse au dreptul la prestații de îngrijire pe termen lung în funcție de gradul și de tipul de handicap.

Astfel, o persoană cu handicap poate avea dreptul la îngrijire la domiciliu, îngrijire cu cazare parțială, îngrijire cu cazare și prestații sociale în numerar, în funcție de gradul și de tipul de handicap.

Durata prestațiilor de îngrijire pe termen lung pentru persoanele cu handicap corespunde cu perioada handicapului.

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane în vârstă

O persoană în vârstă la vârsta standard de pensionare are dreptul la prestații de îngrijire pe termen lung în funcție de gradul de dependență.

Astfel, în funcție de gradul de dependență, persoana în vârstă poate avea dreptul la îngrijire la domiciliu, la îngrijire cu cazare parțială și la îngrijire cu cazare, însă nu la prestații sociale în numerar.

Durata prestațiilor de îngrijire pe termen lung pentru persoane în vârstă corespunde cu perioada dependenței.

Ce se asigură?

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane cu handicap

Îngrijirea la domiciliu este asigurată de asistenți personali care asigură îngrijire și protecție pe o perioadă mai mare de 24 de ore.

Îngrijirea cu cazare parțială este asigurată în centre de zi, care asigură servicii sociale integrate cu servicii medicale, educaționale, locuință, ocuparea forței de muncă și alte servicii similare pe o perioadă de până la 24 de ore, sau de asistenți personali calificați care asigură îngrijire și protecție pe o perioadă mai mare de 24 de ore (pentru aceștia din urmă, persoanei cu handicap îi sunt impuse, în afară de condiția privind gradul de handicap, alte două condiții – lipsa locuinței și un venit sub salariul mediu net).

Îngrijirea cu cazare este pusă la dispoziție în centre specializate (respectiv, centre de asistență și îngrijire, centre de recuperare și reabilitare, centre de integrare ce asigură terapie profesională, centre de instruire pentru o viață independentă, centre de criză, centre pentru servicii comunitare și de instruire, locuințe sociale etc.), care asigură servicii sociale integrate cu servicii medicale, educaționale, locuință, ocuparea forței de muncă și alte servicii similare pentru o perioadă mai lungă de 24 de ore. Trebuie plătită o taxă de utilizare.

De asemenea, sunt disponibile mai multe prestații sociale în numerar pentru persoanele cu handicap în funcție de gradul și de tipul de invaliditate. Anumite prestații sociale în numerar sunt specifice pentru copii, iar altele pentru adulți. Prestațiile sociale în numerar nu se supun impozitării pe venit.

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane în vârstă

Îngrijirea la domiciliu este furnizată de îngrijitori/îngrijitoare care asigură servicii sociale și socio-medicale pe o perioadă mai mare de 24 de ore. Trebuie plătită o taxă de utilizare dacă persoana în vârstă realizează un venit peste un anumit prag.

Îngrijirea cu cazare parțială este furnizată de centre de zi, centre de noapte, precum și de alte centre specializate pentru persoane în vârstă, care asigură servicii socio-medicale pentru o perioadă de până la 24 de ore.

Îngrijirea cu cazare este furnizată de cămine de bătrâni, care asigură servicii sociale, socio-medicale și medicale pentru o perioadă mai lungă de 24 de ore. Trebuie plătită o taxă de utilizare dacă persoana în vârstă realizează un anumit venit și dacă are susținători legali.

Cum puteți beneficia de îngrijire pe termen lung?

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane cu handicap

Trebuie trimisă o cerere primăriei sau direcției generale județene competente pentru prestații de îngrijire pe termen lung.

Gradul și tipul de handicap sunt evaluate și certificate de Comisia județeană de evaluare a persoanelor adulte cu handicap sau de Comisia județeană pentru protecția copilului.

Direcția generală județeană de asistență socială și protecția copilului, Comisia județeană de evaluare a persoanelor adulte cu handicap și Comisia județeană pentru protecția copilului sunt subordonate Consiliilor județene.

Prestații de îngrijire pe termen lung pentru persoane în vârstă

Trebuie să solicitați îngrijirea pe termen lung la primăria competentă.

Anexa: Adrese și site-uri utile

Tabele detaliate privind mecanismele de securitate socială din România și din alte state membre sunt disponibile pe site-ul MISSOC:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>

Pentru probleme de securitate socială care privesc mai multe țări ale UE puteți căuta o instituție de contact în registrul public al instituțiilor europene de securitate socială menținut de Comisia Europeană și disponibil la: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Informații mai detaliate referitoare la securitatea socială în România sunt disponibile la următoarele adrese:

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Str. Dem. I. Dobrescu 2-4
Sector 1 București
Tel. + 40 21 313 6267
<http://www.mmuncii.ro/ro/>

Ministerul Sănătății

Intr. Cristian Popișteanu 1-3
Sector 1 București
Tel. + 40 21 307 2500
<http://www.ms.ro/>

Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale

Str. Latină 8
Sector 2 București
Tel. + 40 21 316 9111
<http://www.cnpas.org/>

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Str. Avalanșei 20-22
Sector 4 București
Tel. + 40 21 303 9839
<http://www.anofm.ro/>

Casa Națională de Asigurări de Sănătate

Calea Călărășilor 248, Bl. S19
Sector 3 București
Tel. + 40 800 800 950
<http://www.cnas.ro/>